Larvik kommune

Sentrumsstrategi for Larvik by

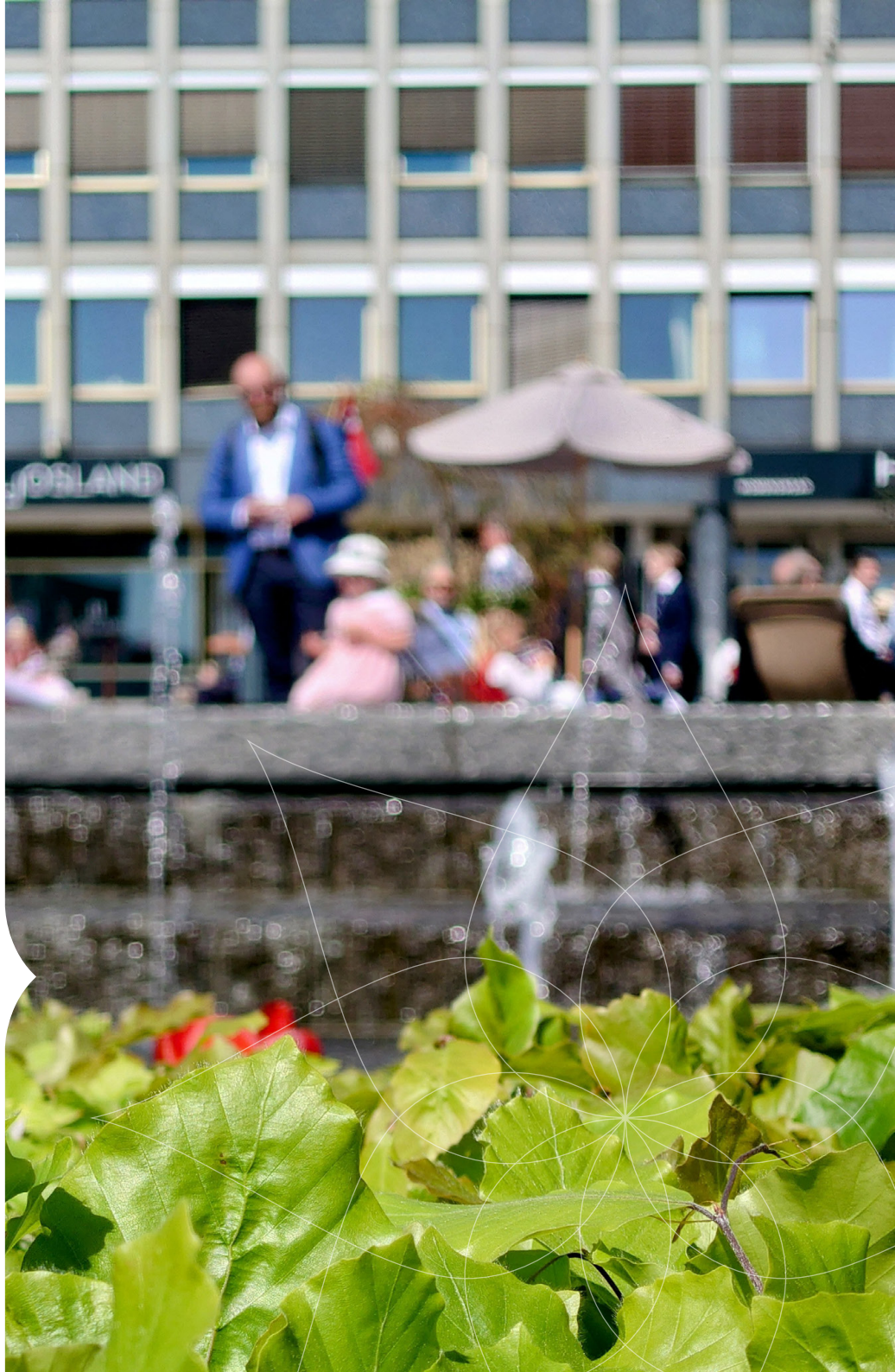

Revidert til rullering av KDP Larvik by 2025-2037, datert 28.05.2025
Vedtatt 02.07.2025, KST-152/25

Innhold

Hva er en sentrumsstrategi? 3

Flere folk i sentrum 4

Sentrum i dag 5

Overordna byplangrep 7

Hovedprinsipper for byutviklinga 8

- Prinsipp 1 – Samle 9
- Prinsipp 2 – Forsterke 10
- Prinsipp 3 – Forbinde 13

Offentlige virkemidler 15

Retningslinjer for utvikling 16

Hva er en sentrumsstrategi?

Sentrumsstrategien beskriver mål og ambisjoner for sentrumsutviklinga i Larvik, og viser sammenhengen mellom arealbruk og byutvikling. Sammen med kommunedelplan for Larvik by skal den bidra til å sikre en helhetlig og langsiktig forvaltning av sentrumsutviklinga.

Sentrumsstrategien skal være retningsgivende for alle utviklingsprosjekter i sentrumssonen. Den viser hvilke prinsipper og retningslinjer som skal være førende for all utvikling i sentrum, og skal legge grunnlaget for at alle aktører trekker i samme retning.

Kommunedelplan for Larvik by gir de konkrete og juridisk bindende bestemmelsene for arealbruk i byen. Her er mange av de overordna føringene fra sentrumsstrategien «oversatt» til juridisk bindende bestemmelser, retningslinjer og arealformål i plankartet.

Sentrumsstrategien skal følges opp i kommunens videre arbeid og underliggende planer. Den danner også grunnlag for Larvik kommunes «byutviklingsprogram» som finansieres gjennom strategidokumentet.

Flere folk i sentrum

Larvik sentrum skal være kommunens aktive, opplevelsesrike og levende midtpunkt – sosialt, miljømessig og økonomisk. Et levende og urbant sentrum er et viktig virkemiddel for at Larvik skal kunne tiltrekke seg flere innbyggere, og danner grunnlag for et konkurransedyktig næringsliv.

MÅL FOR SENTRUMSUTVIKLINGA

Vi skal skape mer liv i sentrum med følgende overordna mål:

- Flere bor i sentrum
- Flere jobber i sentrum
- Flere bruker sentrum i det daglige
- Flere turister besøker sentrum

SENTRUMS ROLLE

Sentrum spiller en viktig rolle som sosial møteplass for innbyggerne i Larvik, og som motor for kommunens næringsliv. Utviklinga i sentrum har vært god de siste årene, og bransjer som fokuserer på opplevelser, som servering og kultur, har hatt den sterkeste veksten de siste årene. Vi mennesker har fremdeles behov for å møtes, og sentrum er en naturlig arena for både arbeid, mat- og kulturopplevelser i tillegg til handel.

SENTRUMSSTRATEGIENS INNHOLD

Sentrumsstrategien inneholder følgende:

- **Et overordna byplangrep** for sentrum
- **Tre prinsipper** for byutvikling
- **Ni retningslinjer** for ulike temaer

Sentrumsstrategien inneholder også vurderinger og føringer om lokalisering av viktige offentlige funksjoner som rådhus og kunnskapssenter.

Sentrums innhold har over tid endret seg fra å være handelsbasert til å bli mer opplevelsesbasert. Møteplasser som restauranter, barer og kaféer er en stadig viktigere del av tilbudet i sentrum.

Et levende sentrum for hele kommunen

Sentrum i dag

Sentrum er i positiv utvikling

Larvik sentrum har hatt en positiv utvikling de siste årene. Befolkninga vokser, og stadig flere besøker sentrum. Vi har også hatt vekst i handel, og en sterk vekst i servering og uteliv. For at denne trenden skal fortsette må vi holde stø kurs framover.

BEFOLKNING

Befolkninga i Larvik sentrum har vokst med 14 % siden 2015, og det er nå 4 900 personer som bor i sentrum. Det er aldersgruppen 30-49 år som er den klart største i sentrum.

BESØKSTALL

Antallet daglige besøkende i sentrum har økt med 20 % siden 2019. I dag er det om lag 4 600 mennesker som besøker sentrum daglig, i tillegg til dem som har sentrum som arbeidsplass eller bosted.

HANDEL OG SERVERING

Larvik sentrum har veldrevne butikker med sterkt omdømme og regional apell, samt et bredt utvalg av kafeer, bakerier og restauranter. Disse leverer svært høy kvalitet og bidrar til en merkbar økning i bylivet. Handelen i sentrum, målt i sum av korttransaksjoner, har økt med ca. 5 % i perioden 2019-2024. For servering og uteliv er økninga i samme periode på hele 28 %. Dette kan ha en sammenheng med at vi har fått mange nye etableringer i sentrum, i tillegg til at folks vaner endrer seg og at innbyggertallet har økt

OMDØMME

Larvik sentrum er i ferd med å bli et regionalt tyngdepunkt for matopplevelser. Våren 2024 kåret lokalavisene i Vestfold Larvik sentrum til den ubestridte restaurantvinneren blant Vestfoldbyene. Våren 2025 ble Norges Beste Vinkart kåret av Norsk Vinkelnerforening, og det var i Larvik foreningen mente man fant de beste vinkartene mellom Drammen og Kristiansand.

Den høye kvaliteten på mattilbudet i Larvik – og det stadig sterkere omdømmet – gjenspeiles i at bransjen rapporterer om stadig flere besøkende både lokalt og fra våre nabobyer.

Aktive fasader og virksomheter som tar i bruk byens rom skaper liv i byen, og er viktige drivkrefter for sentrumsutvikling

Nøkkeltall

Næringsliv

Korthandel
Q2 2019 – Q2 2024

Basert på sum i kr. av korttransaksjoner m. Bankkvept (dataskort)

Alle bransjer
+ 7 %

Handel
+ 5 %

Servering og uteliv
+ 28 %

Konseptmiks

Handel	Servering	Tjenester
50 %	25 %	25 %

Byliv

Besøkende
Q2 2019 – Q2 2024

Besøk på mer enn 20 minutters varighet. Besøk som er gjort i forbindelse med jobb/arbeidsplass i sentrum eller i forbindelse med opphold i egen bolig i sentrum er ikke medregna.

Besøkende pr. dag
4 600
Gjennomsnitt 2024

Økning siden 2019
+ 20 %

Befolkning

Innbyggere
Q1 2025

Innbyggertall i grunnkretsene som omfattes av sentrummsonen: Langeskand øvre og nedre, Bøkelia, Bøkeskogen, Sentrum, Sentrum nord, Øvre Jegersborg, Herregården og Toftsrodden

4 900

Økning siste 10 år
+ 15 %

Alder

0-19	20-66	67 +
14 %	57 %	30 %

Data er innhentet fra Plaace 30.09.2024 samt SSB 11.03.2025. Omsetningstall er basert på data fra Bankkvept og Prognosesenteret. Tall om besøkende er basert på Telia-data. Innbyggertall er henteet fra SSB. Enkelte symboler er henteet fra Vecteezy.com.

Overordna byplangrep

Dette er framtidsvisjonen for Larvik sentrum, og viser det overordna byplangrepet med nye forbindelser, grønne lunger og utviklingsområder som kan bidra til et mer levende og attraktivt bysentrum. Byplangrepet bygger på tre hovedprinsipper og ni retningslinjer som er beskrevet i de neste kapitlene.

- Bylivsgater - publikumsretta virksomhet på bakkeplan
- Framtidige bylivsgater
- Mulige utviklingsområder
- Viktige gangforbindelser
- Framtidig ny brukryssing mellom plattformer på stasjonen

Hovedprinsipper for byutviklinga

Sentrumsstrategien foreslår tre overordna hovedprinsipper for hvordan vi skal utvikle Larvik sentrum. På de neste sidene vil du få lese mer om hver av disse tre prinsippene. Senere i sentrumsstrategien presenterer vi ni retningslinjer som viser hvordan prinsippene kan følges opp i praksis.

PRINSIPP 1 – SAMLE

For at sentrum skal få et høyere aktivitetsnivå som gjør det enda mer levende og attraktivt, må sentrumskjernen bli mer kompakt. Det må være kortere avstander mellom flest mulig tilbud og funksjoner som kollektivknutepunkt, arbeidsplasser, offentlige tjenester, handel og service-tilbud innenfor «5-minuttersbyen». Dette gir et bedre kundegrunnlag for handel- og servicenæringen og gjør det mer attraktivt å drive virksomheter i sentrum.

PRINSIPP 2 – FORSTERKE

Larvik sentrum har fire distinkte bydeler: Torget, Hammerdalen, Fjordbyen og Gamlebyen. Disse skal rendyrkes slik at de utfyller hverandre. Utviklinga skal bygge videre på eksisterende kvaliteter og identitetsskapende elementer, som til sammen skaper et spennende mangfold av opplevelser.

PRINSIPP 3 – FORBINDE

Sentrumsbydelene må bindes sammen gjennom etablering og videreforedling av tre promenader som vil gjøre det enklere og attraktivt å gå og sykle i hele Larvik sentrum. Promenadene utvikles med litt ulikt fokus når det gjelder innhold og funksjon, og skal være rike på aktivitetsmuligheter og opplevelser underveis. Promenadene bidrar til å knytte sentralt beliggende naturkvaliteter sammen og integrere naturen i sentrumsutviklinga, som er et viktig grep for å sikre rekreasjon og folkehelse.

Prinsipp 1
Samle

Maks
5 minutter
gange mellom
tilbudene
i sentrum

Vi skal utvikle en tydelig og avgrenset sentrumskjerne med korte avstander mellom tilbud og funksjoner. Korte avstander gjør det lettere for oss å bruke flere av sentrums tilbud når vi er i byen, og er avgjørende for å skape høyere puls i sentrum.

For at sentrum skal få et aktivitetsnivå som gjør det til en mer attraktiv og levende møteplass, må vi utvikle en tydeligere og mer samla sentrumskjerne. Sentrumskjernen må være konsentrert med korte avstander mellom flest mulig tilbud og funksjoner som kollektivknutepunkt, arbeidsplasser, tjenester, handel og servicetilbud. Dette vil gi et bedre kundegrunnlag for handel- og servicenæringen og gjør det mer attraktivt å drive virksomheter i sentrum.

Den gule sirkelen viser det som defineres som «5-minuttersbyen» i Larvik, med torget i midten. Innenfor denne sirkelen er det aldri mer enn fem minutter å gå mellom ulike punkter. Dette gir et kompakt sentrum som gjør det enkelt å bevege seg rundt til fots. Studier viser at de fleste synes det er greit å gå inntil fem minutter for å nå et mål. 5-minuttersbyen er derfor et viktig prinsipp å bygge på for å skape et attraktivt, tilgjengelig og levende sentrum.

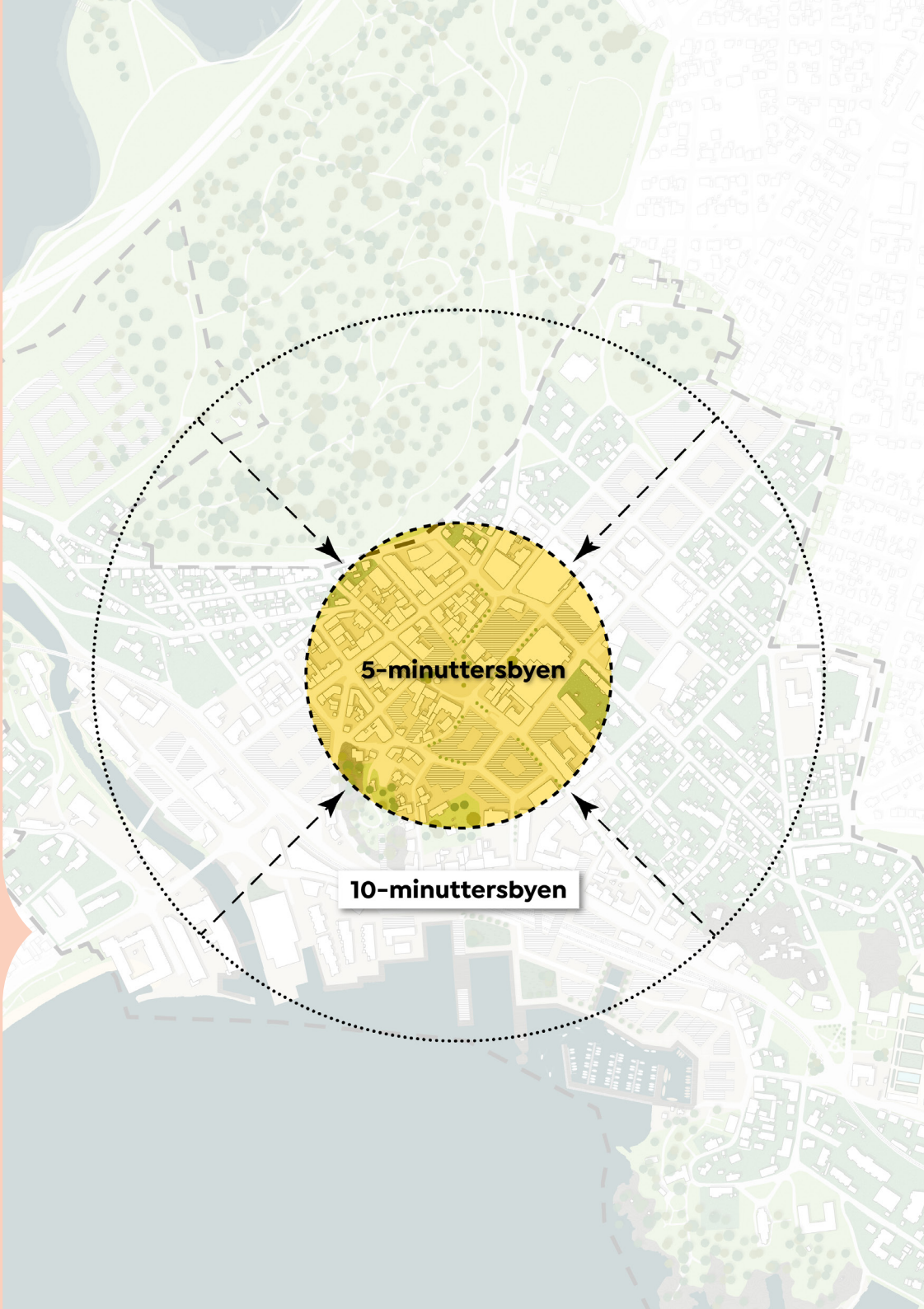

Prinsipp 2
Forsterke

Et mangfoldig sentrum med tydelige bydels-identiteter

Vi skal skape et mangfoldig sentrum med fire sterke og distinkte bydelsidentiteter, som supplerer hverandre i funksjon og innhold.

De sentrale delene av Larvik har ulike bydeler som har forskjellige roller, identiteter og funksjoner. De fire bydelene er:

- **Sentrumskjernen rundt torget**
- **Hammerdalen**
- **Indre havn**
- **Gamlebyen**

Framtidige byutviklingsprosjekter skal bidra til å videreforedle disse bydelene med tanke på hvilke funksjoner og tilbud som hører hjemme hvor. Målet er at de ulike bydelene skal utfylle og supplere hverandre framfor å konkurrere om de samme tilbudene og målgruppene.

Utviklinga i den enkelte bydel skal bygge videre på eksisterende kvaliteter og identitetsskapende elementer, som til sammen vil bidra til å skape et spennende mangfold av opplevelser i sentrum.

Sentrumskjernen

Sentrum i dag, sentrum i framtida

Tyngdepunkt for handel, service og administrasjon

Torget med kvartalene rundt vil være Larviks sentrumskjerne også i framtida, og skal videreføres som kommunens sentrum for handel, service og tjenesteyting, og som politisk og administrativt sentrum. Det er behov for en sterk satsning og fornyelse for å heve aktivitetsnivået og for at området skal fungere som et moderne og attraktivt bysentrum. Samtidig skal vi ta vare på småbykarakteren og de antikvariske verdiene i sentrum.

Sentrumskjernen bør dessuten styrkes med offentlige bygg som rådhus og kunnskapssenter, og opparbeiding av prioriterte møteplasser, i kort avstand fra torget.

Hammerdalen

Flere arbeidsplasser i sentrum

Tyngdepunkt for kompetansearbeidsplasser

Områdets attraktive beliggenhet med nærhet til sjøen, sentrumskjernen og jernbanestasjonen på indre havn gjør området aktuelt for utvikling til både kontorarbeidsplasser, tjenestetilbud og boliger. Dette blir den mest arbeidsplassintensive bydelen i sentrum, og derfor bør kontorarbeidsplasser vektlegges spesielt.

Som en del av utviklinga bør Farriselva gjøres mer tilgjengelig for allmennheten langs hele strekninga. På sikt bør arealene nede ved elva bindes sammen med torget via ny gangakse gjennom kvartalet der Farrisfabrikken ligger i dag.

Indre havn

Ta tilbake nærheten til havet

Helårsbydel for rekreasjon og opplevelser

Indre havn skal utvikles som en *fjordby* med god balanse mellom bebyggelse og byrom, med knutepunktutvikling rundt stasjonsområdet som bidrar til å binde byen og sjøen bedre sammen og gi en mer byintegrert jernbanestasjon. Grønne aktivitetsområder og strandpromenade videreutvikles, og ny bebyggelse skal brytes opp av tverrgående gater som sikrer flere forbindelser.

Rundt Tollboden og stasjonsbygningen utvikles nye byrom som fremhever de historiske byggene. Utvikling på området bør bestå av både kultur, service og tjenesteyting og noe bolig for å skape en bydel med liv og aktivitet hele året.

Gamlebyen

Bygge videre på vår historie

Utvikling med utgangspunkt i Larviks unike historie

Området rundt Herregården og Tollerodden skal være Larviks gamleby, og utvikles med utgangspunkt i de kulturhistoriske og grønne verdiene. Skottebrygga foreslås utvikla som et bryggemiljø med fokus på rekreasjon, service, og det maritime. Området skal fortsatt huse Sjøfartsmuseet, samt et framtidig Colin Archer-senter.

Ved Herregården skal den historiske Herregårdshagen gjenoppstå som en moderne tolkning basert på historien. Hagen vil kunne brukes til ulike kulturaktiviteter, rekreasjon, læring og kurs osv. Skolebygningene kan bevares og brukes som en del av anlegget, eller de kan rives til fordel for en større hage eller nye bygninger.

Illustrasjon: LDO Arkitekter, fra mulighetsstudie for Akantus

Prinsipp 3
Forbinde

Binde sammen bydelene og redusere avstand

Vi må binde bydelene sammen , forsere høydeforskjeller og redusere de opplevde avstandene mellom ulike tilbud i sentrum med tre grønne, opplevelsesrike promenader.

Sentrumsbydelene skal bindes sammen gjennom etablering og videreforedling av tre promenader som vil gjøre det det enkelt og attraktivt «å bevege seg grønt» i hele Larvik sentrum. Promenadene, kalt Elvepromenaden, Strandpromenaden og Bypromenaden, utvikles med hver sin identitet, tematisk innhold og funksjon, og skal være rike på aktivitetsmuligheter og opplevelser underveis. Promenadene bidrar til å knytte sentralt beliggende naturkvaliteter sammen og integrere naturen i sentrumsutviklinga, som er et viktig grep for å sikre rekreasjon og folkehelse.

Det foreslås tre sentrale forbindelsesårer:

- **Elvepromenaden**
- **Strandpromenaden**
- **Bypromenaden**

De tre promenadene er nærmere beskrevet på neste side.

Elvepromenaden

Elvepromenaden skal legge til rette for en sammenhengende gang- og sykkelmulighet langs Farriselva. Formidling av industrihistorien, naturopplevelser og friluftsliv og fysisk aktivitet er stikkord for opparbeiding av Elvepromenaden. Den sørlige delen av promenaden som grenser mot bebyggelsen bør få en mer urban og parkmessig opparbeiding. Terrasser og sitteplasser mot elva, broer, kafeliv og kulturaktiviteter er stikkord her.

Urban og grønn opparbeidelse av bredden langs Mosseelva ved Verket, Moss

Bypromenaden

Bypromenaden skal styrke forbindelsen mellom øvre og nedre deler av sentrum, og strekker seg fra Tollboden via heis til Bøkkerfjellet, videre til torget, Lilletorget og opp Nygata til Bøkeskogen. Tollboden og plassen rundt bør få en oppgradering som tilpasses bruken av bygget. Den historiske fiskerhavna bør åpnes opp med et nytt vannspeil. En byheis løfter gående fra indre havn til Bøkkerfjellet med en ny sentrumspark med en moderne lekeplass og serveringstilbud. Heisen utvikles som en attraksjon og nytt landemerke. Panoramautsikten brukes som ressurs i utformingen av sentrumsparken. Gatebildet langs bypromenaden bør få stort innslag av grønne elementer, regnbed og andre løsninger for å styrke de naturmessige og estetiske kvalitetene, bedre overvannshåndtering og gi en tydelig grønn kobling opp mot Badeparken og Bøkeskogen.

Strandpromenaden

Strandpromenaden langs byens sjøfront bør styrkes med flere funksjoner som gjestehavn, sjøbad, badstue, gjenåpning av den historiske fiskehavna, uteservering, nye brygger osv. Utvikling av park- og aktivitetsområder skal ses i sammenheng med utvikling av indre havn for øvrig, som en del av prosjektet «Knutepunkt Larvik og indre havn». Rundt de freda byggene Tollboden og jernbanestasjonen bør det opparbeides plasser som framhever den historiske arkitekturen. Hvilke aktiviteter plassene bør fylles med avgjøres når bygningenes innhold er avklart.

Offentlige virkemidler

Offentlige funksjoner kan være et kraftfullt virkemiddel i sentrumsutvikling. I arbeidet med sentrumsstrategien er plasseringen av slike funksjoner sett i sammenheng i det overordna byplangrepet, som en oppfølgning til politiske vedtak om vurderinger av offentlige funksjoner som kan bidra positivt til sentrumsutvikling.

Kommunale funksjoner som bibliotek, rådhus, museer og lignende genererer mye publikumsbesøk i tillegg til å ha et høyt antall ansatte. Disse funskjonene trekker derfor publikum og bidrar til økt aktivitet i nærområdet de legges i. Dermed øker kundegrunnlaget for virksomheter i nærområdene, som kan stimulere til flere private investeringer. Slik kan dette bidra til revitalisering og økt aktivitet i sentrum. Lokalisering av disse funksjonene er derfor et av de aller viktigste virkemidlene kommunen har i sentrumsutviklinga.

Disse funksjonene må derfor lokaliseres sentralt i bykjernen, i henhold til prinsippene i sentrumsstrategien, slik at de kan bidra til å generere økt byliv og styrke kundegrunnlaget til virksomhetene i sentrum — både private og offentlige — og samtidig bidra til å bygge opp om de respektive bydelenes roller.

Sentralt beliggende kommunale funksjoner vil også være lettest tilgjengelig for hele bredden av befolkninga gjennom nærhet til både kollektivknutepunkt og parkeringsfasiliteter på ulike steder i sentrum. De vil også nyte godt av fordelene av bylivet som genereres av øvrig næringsliv i sentrum.

For å støtte opp om den ønska sentrumsutviklinga, og for å bidra til økt aktivitet og byliv skal biblioteket og rådhuset plasseres i sentrumskjernen, innenfor 5-minuttersbyen.

Retningslinjer for utvikling

For å nå målet om mer aktivitet i sentrum, og bygge opp om hovedprinsippene for sentrumsutvikling, skal følgende ni retningslinjer være førende for sentrumsutvikling i Larvik. Retningslinjene er nærmere beskrevet på de neste sidene.

VI SKAL:

1. Tilrettelegge for flere boliger innenfor «10-minuttersbyen»
2. Tilrettelegge for at kompetansearbeidsplasser legges til sentrum nær kollektivknutepunktet
3. Investere i opplevelsesrike, grønne byrom med høy kvalitet
4. Sørge for et godt kollektivtilbud, og at bærekraftige transportløsninger gis prioritet i gatebildet
5. Bruke offentlige funksjoner som motor i sentrums-utviklinga
6. Ta vare på og utvikle attraksjoner med utgangspunkt i byens unike naturkvaliteter og historie
7. Bruke arrangementer og kulturtilbud som driver i sentrumsutviklinga
8. Tilrettelegge for forpliktende samarbeid mellom offentlige og pri-vate krefter
9. Sikre gjennomføring og trinnvis realisering av nøkkelprosjekter

«Man finner alltid fram der man har lekt som barn.»

INGVAR AMBJØRNSEN

1. Tilrettelegge for flere boliger innenfor «10-minuttersbyen»

Det er et økende behov for et større boligtilbud sentralt i kommunen. Store deler av Larviks boligbehov kan realiseres innenfor «10-minuttersbyen» i Larvik. «10-minuttersbyen» beskriver prinsippet om å utvikle byen slik at flest mulig har tilgang til handel, tjenester, møteplasser og friluftsområder i gangavstand fra egen bolig. Dette reduserer folks transportbehov og bidrar til bedre folkehelse og reduserte klimagassutslipp.

Flere boliger i og tett på sentrum vil også bidra til økt aktivitet og kundegrunnlag for næringslivet i byen, og skape et mer levende sentrum som igjen gjør det til et mer attraktivt bosted. For å få til dette må vi tilrettelegge for flere boliger i bysentrum. I gjeldende kommuneplan er det derfor avsatt flere transformasjonsområder som kan bidra til å øke antallet boliger sentralt i byen. Ved å dekke boligbehovet gjennom å bygge tettere sentralt i byen reduserer vi også presset på naturområder og dyrkbar mark.

2. Tilrettelegge for at kompetansearbeidsplasser legges til sentrum nær kollektivknutepunktet

Arbeidsplasser i sentrum er vesentlig for å skape byliv. Arbeidstakere i sentrum er også kunder og brukere av øvrig næringsliv i sentrum. Ved å tilrettelegge for at flere kontorarbeidsplasser lokaliseres her økes kundegrunnlaget for eksisterende næringer, som igjen kan føre til flere nye etableringer. Sentral beliggenhet er også viktig for aktørene selv og for arbeidstakere. Tilgang på effektiv infrastruktur og kollektivtransport gjør sentrum mer attraktiv for lokalisering. Arbeidstakere vurderer både tilgjengeligheten på arbeidsplasser og pendlermuligheter i forbindelse med valg av bosted, og tilgang på effektiv infrastruktur og kollektivtransport er vesentlig for både virksomheter og arbeidstakere.

Larvik sentrum har en sentralt beliggende jernbanestasjon og havn og lufthavn i nærheten, og er et svært godt utgangspunkt for å være et attraktivt lokaliseringsalternativ for flere virksomheter. I kommuneplanen er det derfor avsatt flere transformasjonsområder i sentrum som kan bidra til å tilrettelegge for flere etableringer av kontorarbeidsplasser i byen.

3. Investere i opplevelsesrike, grønne byrom med høy kvalitet

Et av de beste virkemidlene kommunen selv har for å bidra til vitalisering i sentrum er gjøre området mer attraktivt som sosial møteplass. Folk har behov for å møtes, og sentrum er kommunens viktigste og mest tilgjengelige møteplass. Gater og byrom med aktivitetsområder og høy kvalitet skaper opplevelsesmuligheter som kan trekke flere folk til sentrum. Det vil også styrke sentrum som et attraktivt bomiljø. Sammenhengende, grønne forbindelser der folk kan gå og sykle gjør det også enklere å bevege seg i sentrum, og er bra for folkehelsa.

Videreutvikling av eksisterende og nye byrom i sentrum bør fokuseres inn mot de tre promenadene som foreslås i det overordna byplangrepet: «Elvepromenaden», «Strandpromenaden» og «Bypromenaden» – disse er nærmere beskrevet i kapittelet om forbindelser. Det bør utarbeides en prioriteringsrekkefølge som sikrer trinnvis utvikling av byrommene langs promenadene over tid.

4. Sørge for et godt kollektivtilbud, og at bærekraftige transportløsninger gis prioritet i gatebildet

For å stanse vekst i biltrafikken, redusere kø og få ned utslipp må veksten i transport i byene i større grad tas med kollektivtransport, sykkel og gange. For å få flere til å gå og sykle må sentrum oppleves som mer tilgjengelig og tryggere å sykle i enn det som er tilfelle i dag. Det innebærer at vi må tilrettelegge bedre for dette i byens gater og byrom. Vi må også styrke bussenes rutetilbud og tiltak for å øke bussenes framkommelighet.

Gjennom arbeidet med Bypakke Larvik samarbeider Larvik kommune med stat og fylke om å gjøre det enklere for innbyggerne å velge miljøvennlig transport. Vi skal gjennomføre små tiltak og planlegge for større tiltak som kan tilrettelegge for at flere reiser med sykkel og kollektiv. Som et ledd i dette arbeidet utarbeider vi en overordna mobilitetsplan for byområdet og tettstedene våre, og en gatebruksplan for Larvik sentrum. Disse planene vil foreslå både større og mindre tiltak for å gjøre det lettere å sykle, gå og reise med buss, og skal samtidig ivareta dem som må bruke bil.

5. Bruke offentlige funksjoner som motor i sentrumsutviklinga

Lokalisering av kommunale tilbud som rådhus og bibliotek er blant de viktigste virkemidlene kommunen har for å styrke sentrum. Kommunens politiske og administrative tyngdepunkt hører naturlig hjemme i sentrum, og de offentlige funksjonene krever nærhet og god tilgjengelighet for oss som skal bruke tjenestene, enten vi reiser med bil, buss eller sykkel. Sentrum er den delen av kommunen som er best tilgjengelig for alle oss som bor i Larvik, uansett transportmiddel.

Funksjoner som rådhus og bibliotek bidrar også til økt aktivitet i området de legges i, trekker publikum og bidrar til et økt kundegrunnlag som kan stimulere til flere private investeringer i nærområdet. Etter at Larvik bibliotek flytta nærmere sentrumskjernen har antallet besøkende økt betydelig – i 2023 var det 180 000 besøkende. Dette er folk som ofte også benytter seg av andre tilbud innenfor gangavstand i sentrum. Strategisk plassering av disse funksjonene er derfor avgjørende for byutviklinga og næringsgrunnlaget i sentrum, og styrker sentrum som arbeidsplass og møteplass.

Illustrasjon fra SPIR arkitekters mulighetsstudie for nytt rådhus på Torget

6. Ta vare på og utvikle attraksjoner med utgangspunkt i byens unike naturkvaliteter og historie

Kulturarven vår er et viktig virkemiddel i byutviklinga og kan styrke sentrum som arena for opplevelser. Kulturminner og -miljøer er viktige ressurser som kan gi verdi til stedsutviklinga, og kan samtidig få ny verdi gjennom denne utviklinga. Kulturarven kan styrke identitet og skape attraktive steder, og bør brukes aktivt i profilering av Larvik by som bosted, besøkssted og næringsområde.

Hammerdalen i Larvik er et eksempel på dette, der det tidligere industriområdet har blitt et moderne område for næring, bolig og kultur. Her brukes kulturarven som utgangspunkt for utvikling, attraksjoner og opplevelser, og øker samtidig oppmerksomheten om den. Reetablering av Herregårdshagen, restaurering av Herregården og lokalisering av Larvik museum i Mesterfjellet skole vil også bidra til å dyrke Larviks egenart og bygge nye attraksjoner med utgangspunkt i historien.

7. Bruke arrangementer og kulturtilbud som driver i sentrumsutviklinga

Kultur er en sterk drivkraft for sentrumsutvikling. Sosiale møteplasser bidrar til et inkluderende samfunn og en attraktiv by. For å tiltrekke oss nye innbyggere og arbeidstakere til næringslivet vårt må vi tilby urbane kvaliteter. Larvik har et rikt kulturtilbud som bør profileres med målretta markedsføring for å tiltrekke nye innbyggere. Sentrums bygg og byrom bør brukes til kulturtilbud og aktiviteter, og kommunale bygg og offentlige rom kan være arenaer for utstillinger, konserter, teater, kino og midlertidige arrangementer. For å fremme kunst og skape positive opplevelser i byrommet er kunst i offentlige rom et godt virkemiddel.

Det lokale kultur- og organisasjonslivet er viktig for å fylle disse arenaene. Kommunen må støtte arrangører med en forutsigbar søknadsprosess for bruk av offentlige rom. En arrangementskoordinator og en felles aktivitetskalender kan være nyttige virkemidler. Kvalitetssikring av kunst i byrom er også nødvendig, og et rådgivende organ bør etableres med tydelige retningslinjer.

8. Tilrettelegge for forpliktende samarbeid mellom offentlige og private krefter

En vellykka sentrumsutvikling betinger et sterkt samarbeid mellom gårdeiere, utbyggere, næringsliv, foreninger, kulturliv, frivillighet og kommune. Et levende sentrum bygges i fellesskap, der hver part bidrar med unike ressurser. Felles mål og forståelse er grunnleggende. Strategier basert på fakta er essensielt. Sentrumsutvikling er langsiktig, og faste møteplasser for tillitsbygging og enighet er nødvendig.

For å få til denne gode samhandlinga må kommunen ta en aktiv samfunnsutviklerrolle, ikke bare en forvalterrolle. Vi bør inngå formaliserte samarbeidsavtaler som kan klargjøre forventninger og roller, regulere ansvar, fremme økonomisk deling, skape eierskap og gjøre samarbeidet forutsigbart og personuavhengig. Dette vil skape et solid fundament for kontinuerlig og bærekraftig sentrumsutvikling.

9. Sikre gjennomføring og trinnvis realisering av nøkkelprosjekter

Sentrumsutvikling er et vedvarende, langsiktig arbeid der alle tiltak må sees i sammenheng. Effekten av tiltakene bør måles, for eksempel gjennom bevegelsesdata, omsetningstall og transaksjoner, for å evaluere suksess og motivere videre arbeid. Både kommune og næringsliv må systematisk samle inn data for å sikre et solid beslutningsgrunnlag. Noen tiltak gir kanskje ikke umiddelbare resultater, men kan ha stor langsiktig verdi. Det er derfor viktig å se det store bildet og vurdere langsiktige effekter.

For å ta en mer aktiv rolle i sentrumsutviklinga har Larvik kommune etablert et «byutviklingsprogram» med prioriterte nøkkelprosjekter. Disse prosjektene er valgt fordi de forventes å ha stor innvirkning, skape aktivitet og støtte den ønska utviklinga av sentrum. Noen prosjekter kan gjennomføres av kommunen alene, mens andre krever samarbeid mellom offentlige, private og frivillige aktører.

Illustrasjon fra vinnerbidraget i Europan17-konkurransen, *«(Re)generate»*, som viser broforbindelse til Bøkkerfjellet, og reetablering av tidligere vannspeil

Illustrasjon fra SPIR arkitekters mulighetsstudie for nytt rådhus på Torget

Larvik
kommune
larvik.kommune.no